

На экранах

ПАХАВАННЕ СТАЛІНА, АШАЛАМЛЯЛЬНАЯ ВАДА І ПАЭЗІЯ З ПРОЗЫ

Некалькі чаканых дакументальных фільмаў з праграмы «Лістапада»

У неігравой частцы Мінскага міжнароднага кінафестывалю разбгаюцца вочы — прэтэндэнт на прэмію «Оскар» «Краіна мёду» з Паўночнай Македоніі, нечаканая гісторыя кахання з Ірана «Дом для цябе» ці нашумелыя «Сведкі Пуціна» Віталія Манскага патрабуюць не праходзіць міма.

Але з усёй стракатасці пазаконкурснай праграмы дакументальных фільмаў «Лістапада», дзе і лаўрэаты фестывалю, і дзіўныя формы, і кіно пра кіно, мы выбралі тры работы, якія паглядзелі самі і хочам зрабіць на іх асаблівы акцэнт. Дзве карціны выдавочныя, затое трэцяя выступае як каштоўная фестывальная знаходка, хоць за ёй і не стаяць гучныя імёны стваральнікаў.

Рэдкі фільм Сяргея Лазніцы — рэжысёра, што нарадзіўся ў Беларусі, вырас ва Украіне, а цяпер дэманструе сваё кіно на галоўных кінафестывалах свету, — не паказваецца ў Мінску. З апошняга — дакументальныя «Працэс» і «Дзень перамогі», перад імі — невыносная «Пакорлівая», яшчэ раней — чорна-белы «Аўстэрліц». Хіба што «Данбас» прапусцілі, хоць ён і прынёс аўтару ўзнагароду «Найлепшы рэжысёр» у «Асаблівым поглядзе Канскага кінафестывалю».

У праграму чарговага «Лістапада» трапіла новая работа Сяргея Лазніцы «Дзяржаўнае пахаванне», прэм'ера якой толькі-толькі прайшла ў Венецыі. Гэта мантажны, як бы бесстаронні, зроблены з кіламетраў хронікі фільм пра пахаванне Іосіфа Сталіна. «Правадыр народаў» памёр — гучнагаварыцелі засмучаным голасам расказваюць пра хваробу і смерць, вымаўляюць пафасныя словы, збіраюць вакол сябе прадстаўнікоў розных нацый. Гарады саюзных рэспублік рыхтуюцца да жалобных мерапрыемстваў, людзі агулам ідуць міма труны і выціраюць слёзы, прапаганда ўсё крычыць пра невыносную страту Савецкага Саюза — а на фоне шэрага колеру, як знакі пралітай крыві мільёнаў, алеюць гваздікі.

«Дзяржаўнае пахаванне», нягледзячы на сваю матэматычную храналагічнасць і халоднае музычнае суправаджэнне, абячае самую складаную камбінацыю пачуццяў: сыграе наша цвярозая дасведчанасць пра ГУЛАГ, дэпартацыі, рэпатрыянтаў, голад, холад сталінскай эпохі па якіх, вы ўбачыце, плачуць сотні людзей...

За жывым класікам расійскага дакументальнага кіно Віктарам Касакоўскім замацаваўся тэхналагічны пасаж: нека ён вырашыў стварыць першы фільм у фармаце 96 кадраў у секунду і паказаць яго на Венецыянскім кінафестывалі. І стварыў — галоўнай дзеючай асобай бессюжэтнай карціны Aquarela, альбо «Акварэль», якая ўключана ў секцыю «Лістапада» «Артстрым», стала вада, і атракцыён здаўся апраўданым. Адзінае што — праектараў, здольных паказаць кіно з такімі амбіцыямі, на свеце некалькі, і нават на Венецыянскім кінафестывалі работа дэманстравалася ў фармаце ўсё ж 48 кадраў у секунду, як бы са зніжкай на неідэальныя тэхналогіі.

Тым не менш вялікі экран і экстрэмальная якасць выявы робяць сваю справу — вада, якая здымалася на рускай поўначы, у ЗША, Венесуэле, Мексіцы, у розных праявах, з рознымі характарам, непрадказальная, ашаламляльная, надзвычайная, пакідае на сэрцы рваныя раны. Усё пачынаецца з аўтамабіляў, якія на вачах глядача правальваюцца праз нетрывалы лёд Байкала, што суправаджаецца нейкімі дзеяннямі, работай МНС, дыялогамі,

то-бок бачнасцю сюжэта ў традыцыйным разуменні слова. Тым не менш сцэны мяняюцца, дзеянні не бачна, чалавечы слоў не чуваць, але адліпнуць ад экрану немагчыма. Стыхія аглушае: адчуваеш, наколькі ты маленькі і безабаронны. Здаецца, што хваля, якая падае на экране, зараз захлісне цябе — і ўсё, да пабачэння. І хай бы захліснула, настолькі яна прыгожая.

Нарэшце, не настолькі выдавочнай, як творы славатасцяў і прэтэндэнты на «Оскар», але усё ж настойлівай рэкамендацыяй стане сатканая з прозы паэзія фільма «Чацвёртае каралеўства» Алекса Лоры Сэркосы і Адана Аліягі. «Звязда» ўжо згадвала карціну ў кантэксце Кракаўскага кінафестывалю, дзе стужка атрымала «Сярэбраны рог» і прыз FIPRESCI — між іншым, на «Лістападзе» фільм уключаны ў секцыю «Лаўрэаты фестывалю», дзе маюцца на ўвазе кінафэсты ў Іспаніі, ЗША і Польшчы.

Фільм здымаўся ў Нью-Ёрку ў суполцы аўтсайдараў, якія займаюцца сарціроўкай смецця. «Чацвёртае каралеўства» варта паглядзець ужо толькі для таго, каб убачыць, як горы адходаў становяцца часткай чароўнай і нават прывабнай кампазіцыі кадра. У суполцы — драматычныя гісторыі, нязграбныя рухі, смешныя сцэны і, з агульнага, амерыканская мара, што не збылася.

Героі карціны раскажуць пра свае несалодкія дні, найграюць мелодыі, пакажуць сябе ў рабоце, а рэжысёры мантажом, умелымі ракурсамі, тэатральнымі ўстаўкамі зробіць з гэтага непрыгляднага свету і паўсядзённасці сапраўдную прытчу, і нават паэзію. Дакументальныя здымкі ператварыліся ў шматзручовае канцэптуальнае выказванне, поўнае як пацешных, так і меланхалічных эпізодаў, дзе жаданні асобнага чалавека перакрываюцца вобразам сучаснага свету, дзе смецце здольнае хутка закрыць неба для кожнай з мар.

Паказы дакументальных фільмаў кінафестывалю «Лістапад» будуць праходзіць у кінатэатры Silver Screen у Galileo.

Ірэна КАЦЯЛОВІЧ.

СЁННЯ

Сонца

	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	7.54	17.53	9.59
Віцебск —	7.46	17.40	9.54
Магілёў —	7.44	17.43	9.59
Гомель —	7.37	17.44	10.07
Гродна —	8.08	18.09	10.01
Брэст —	8.05	18.13	10.08

Месяц

Апошняя квадра
21 кастрычніка.
Месяц у сузор'і Дзевы.

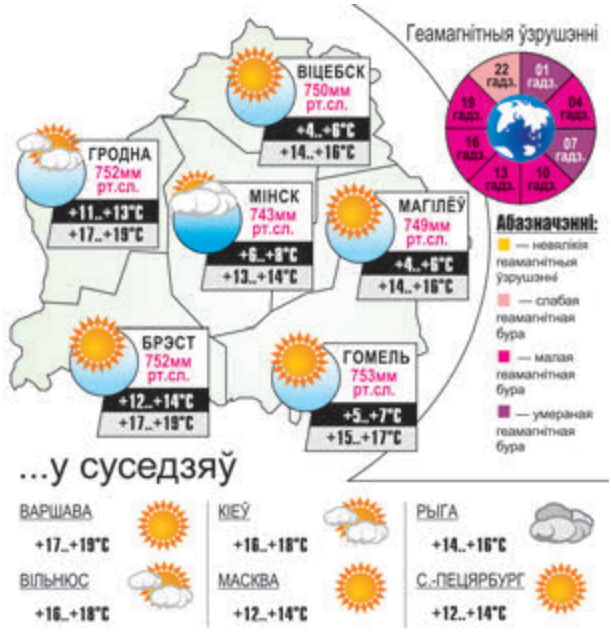
Імяніны

Пр. Зінаіды, Льва, Піліпа.
К. Марты, Антона,
Марціна, Рафаіла.

Фота Ганны ЗАНКАВІЧ.

ЗАЎТРА

УСМІХНЕМСЯ

Стукнулася мезенцам на назе аб радыятар. Чаму ўсё, што мы любім, прычыняе нам боль?

Дзве сяброўкі: — Мне хутка 30 гадоў, а я ўсё яшчэ не замужам. — Так, камусьці моцна пашанцавала.

Я перастаў глядзець тэлевізар пяць гадоў таму,

калі пульт ад яго зваліўся за канапу. Адтуль яшчэ ніхто не вяртаўся.

— Скажы, што ты хочаш, каб табе падарылі на дзень нараджэння? — Веласіпед! — Вось бачыце, у вас усім нармальнае здзіця... — Я на ім буду ездзіць, каб паменшыць выкід вуглякіслага газу ў атмасферу.

calcuta.ru

Даты

Падзеі

Людзі

24 КАСТРЫЧНІКА

1795 год — адбыўся трэці падзел Рэчы Паспалітай. Згодна з Пецярбургскай канвенцыяй, да Расійскай імперыі далучалася заходняя частка Беларусі, частка Літвы (да горада Коўна) і Курляндый. Паўднёва-заходняя частка Беларусіскага ваяводства адыходзіла да Аўстрыі, паўночна-заходняя частка Гродзеншчыны — да Прусіі.

1929 год — у Мінску створаны Беларускі дзяржаўны цэнтральны тэатр рабочай моладзі (Беларускі ТРАМ, існаваў да 1937 года).

1886 год — нарадзіўся Рыгор Канстанцінавіч Арджанікідзе (Сярг), адзін з найбуйнейшых кіраўнікоў ВКП(б) і савецкай дзяржавы. З 1930 года старшыня ВСНГ, а затым — наркам цяжкай прамысловасці. Адзначалася, што на гэтай пасадзе Арджанікідзе не падтрымліваў курс на масавыя рэпрэсіі. У 1936 годзе быў арыштаваны яго старэйшы брат Арджанікідзе Павел. «Улічваючы характар Арджанікідзе і яго асаблівае стаўленне да сям'і і сяброў, гэта быў вельмі моцны ўдар», — адзначае гісторык Алех Хляўнюк. Прычым вестку пра арышт брата Арджанікідзе атрымаў у Кіславодску ў дзень свайго 50-годдзя. Памёр 18 лютага 1937 года, за пяць дзён да сумна вядомага лютаўска-сакавіцкага пленума ЦК 1937 года. Афіцыйна абвешчаная прычына смерці — інфаркт. Паводле неафіцыйнай версіі, у тым ліку і са слоў жонкі, — застрэліўся.

1911 год — нарадзіўся Аркадзь Ісакавіч Райкін, савецкі актёр і рэжысёр, народны артыст СССР. Яго мініяцюры і спектаклі вызначаліся сатырычнай вастрынёй, асабліва ў параўнанні з іншымі артыстамі эстрады таго часу, але ў той жа час заўсёды былі карэктныя і інтэлігентныя. Памёр у 1987 годзе.